

Футуризм («Динамізм автомобіля», «Музика» Л. Руссоло, «Потяг — дитя Сонця» Ф. Делперо, «Ритми смичка» Д. Балла), який прийшов на зміну кубізму, звеличує технічний дух нового часу, спостерігається намагання митців відобразити за допомогою гострих, ламаних ліній кінетику руху, дуг та яскравих кіл — коливання звукових хвиль.

Окрему увагу варто приділити сюрреалістичним картинам С. Далі, які характеризуються переходом до зображення мікросвіту («Молекулярний вершник», «Розщеплення атома», «Гармонія сфер», «Метаморфози Нарциса», «Атомна рівновага», «У пошуках четвертого виміру» тощо). Розгадування його інтелектуальних загадок активізує пізнавальний інтерес учнів.

Подібний аналіз можна провести через розгляд літературних творів різноманітних течій ХХ сторіччя (футуризм, експресіонізм тощо), окремих поезій, присвячених науковим відкриттям («Таємниця буття» І. Драча, «Швидкість світла» Л. Мартинова, «Відносність часу» С. Маршака, «Мікросвіт» В. Шефнера, «Світ електрона» В. Брюсова тощо).

Потрібно також на прикладі картин «Галатя сфер», «Атомний хрест», віршів «Балада ДНК», «Чорнобильська Мадонна» І. Драча звернути увагу учнів, що митці непокоїлись наслідками нових відкриттів у галузі природничих наук.

Дослідження вищезгаданих мистецьких творів доводить, перш за все, те, що як мистецтво, так і наука намагаються осягнути закони природи, але в основі науки лежить об'єктивна дійсність, у той час як у мистецтві — суб'єктивна. Підтвердженням цьому є вислів Ейнштейна, який формулюючи основну відмінність науки від мистецтва, стверджував: «Там, де оточуючий нас світ припиняє бути ареною особистих надій і бажань, де ми як вільні істоти, сумніваючись і розмірковуючи, споглядаємо на нього у здивуванні, там ми вступаємо до царства мистецтва та науки. Якщо ми описуємо побачене як відоме з досвіду мовою логіки — це наука, якщо ж представляємо у формах, внутрішні взаємозв'язки яких недоступні нашій свідомості, але інтуїтивно сприймаються як усвідомлені, — це мистецтво».

Таким чином, використання елементів гуманітарних знань (творів мистецтва, літератури, історії тощо) на уроках природознавчих дисциплін є надзвичайно корисним не тільки для формування цілісного уявлення учнів про навколишній світ, естетичного виховання, а й для розвитку в них умінь розумової діяльності, логіки сприйняття законів природи.

Варто зазначити, що організація міжпредметної інтеграції у навчальному процесі вимагає тісної співпраці учителів різних предметів при підготовці інтегрованих уроків та усвідомлення ними спільної мети даної роботи.

ДОМАШНЯ НАВЧАЛЬНА РОБОТА ЯК ПОЗАУРОЧНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Сколота К.О. (м. Полтава)

Ефективність засвоєння знань учнями залежить не лише від методів і прийомів навчання, а й від форм організації навчальної роботи. Крім уроку — провідної організаційної форми навчання — використовують також позаурочні форми: семінари, практикуми, факультативи, екскурсії, предметні гуртки, домашню навчальну роботу, консультації.

Однією із складних позаурочних форм організації навчання, на нашу думку, є саме домашня навчальна робота. Не одноразово можна почути від знайомих, у яких є діти-школярі, про недоліки домашньої роботи учнів. А саме: завдань задають багато, учні не встигають їх виконувати, багато часу потрібно для виконання домашніх завдань; вправи інколи настільки складні, що вирішити їх не можуть навіть батьки; а головне це те що дуже багато завдань задають

на вихідні та святкові дні, канікули. Діти за словами їхніх батьків не встигають відпочивати, велика кількість роботи відбиває бажання у дітей взагалі навчатися, тому досить часто учні йдуть до школи майже з непідготовленими завданнями.

Тому метою нашої статті є ознайомлення з поняттям домашньої навчальної роботи, її метою, завданнями; розкриття особливостей даної форми організації навчання.

Мета домашньої навчальної роботи учнів, як форми організації пізнавальної діяльності учнів – розширення знань учнів, привчання їх до регулярної самостійної навчальної роботи, формування вмінь самоконтролю, виховання самостійності, активності, почуття обов'язку та відповідальності. Вона тісно пов'язана з уроком. Цей зв'язок полягає в тому, що пізнавальна діяльність на уроці потребує додаткової роботи: вправлення у застосуванні правил, розв'язку завдань, знаходження в підручнику відповідей на запитання вчителя та ін. Окрім того, виконуючи домашні завдання, учні готуються до сприймання нового матеріалу на наступному уроці. Проте це не означає, що домашню навчальну роботу слід обов'язково давати на кожному уроці. Вона доцільна лише тоді, коли її необхідність і корисність впливає з процесу уроку [1].

Для успішної самостійної роботи вдома учень повинен бути уважним і спостережливим, вміти запам'ятовувати, виконувати мисленнєві операції, цінувати й розподіляти час, фіксувати прочитане, побачене, прослухане (тези, конспект, реферат, анотація, рецензія та ін.).

Домашніми завданнями можуть бути: робота з текстом підручника; виконання різноманітних вправ, письмових, графічних робіт, розв'язування задач. Досвідчені педагоги нерідко рекомендують учням прочитати статтю в науково-популярному виданні, переглянути кінофільм; поспілкуватися на відповідну тему з тією чи іншою особою, провести спостереження природного або побутового явища, виконати дослід та ін.

Даючи домашнє завдання, учитель повинен коментувати способи його виконання. Якщо певний вид роботи звичний для учнів, то можна лише зазначити, який матеріал слід опрацювати. Не варто пропудовж тривалого часу пропонувати однотипні завдання, тому що учні можуть втратити інтерес до них. Домашні завдання повинні містити елемент новизни, передбачати нові варіанти їх виконання. В окремих випадках доцільно давати учням індивідуальні завдання, які допомагають усунути прогалини у знаннях. Такі завдання для сильніших учнів покликані підтримувати інтерес до певного виду роботи.

Визначаючи обсяг домашньої навчальної роботи з кожного предмета, учителі повинні виходити з того, що вона має вкладатися в загальні часові межі домашньої навчальної роботи учнів залежно від класів, у яких вони навчаються. У 1-му класі – до 1 год., у 2-3-му класах – до 1,5 год., 4-5-му – до 2 год. у 6-7-му – до 2,5 год., у 8-му – до 3 год., у 9-11-му класах – до 4 год. Цей обсяг не повинен перевищувати третини того, що зроблено на уроці у 1-7 класах, і половини – у 8-11 класах. Напередодні вихідних і святкових днів домашніх завдань учням не задають. Домашнє завдання учням пропонують у той момент, коли воно природно випливає з процесу пізнавальної діяльності (і в середині, і наприкінці уроку), але не тоді, коли пролунав дзвінок.

Украй важливо привчити школярів виконувати домашнє завдання самостійно. Якщо учневі важко впоратися з ним самому, старші можуть допомогти йому тільки навідними запитаннями, нагадуваннями про подібну ситуацію в попередніх завданнях та ін. Обов'язок учителів і батьків – створити дитині належні умови (вона повинна мати вдома своє робоче місце, необхідні посібники) і привчити її виконувати завдання в день його отримання, напередодні термінів виконання. Під час самостійної роботи слід дотримуватися певних педагогічних вимог. Виконання домашніх завдань у школах-інтернатах і групах подовженого дня має деякі особливості. Передусім ця робота здійснюється під

безпосереднім керівництвом педагога (вчителя або вихователя), що є певною перевагою: обов'язкове для всіх і щоденне виконання домашніх завдань виробляє звичку до систематичної самостійної навчальної праці; під керівництвом педагога в учнів швидше формуються раціональні прийоми самостійної роботи, створюються умови для диференціації домашніх завдань залежно від успіхів кожного учня, надання допомоги тим, хто не встигає [2].

Успішність учнів значною мірою залежить від їх уміння організувати виконання домашніх завдань. Учитель готує учнів до виконання домашніх завдань під час уроку: формує навички самостійної роботи, роз'яснює зміст і методику виконання завдань. На уроках використовують роботу з підручником, довідковою літературою, проведення спостережень і дослідів, самоперевірки, необхідні учневі під час виконання домашніх завдань. У багатьох школах є стенди "Учись вчитися", які містять матеріали про правильну організацію самостійних занять, виконання домашніх завдань, застосування знань. Практикують також бесіди з учнями на теми: "Як готувати уроки", "Бережи хвилину" та ін. Бажано щоб діти поділилися своїм досвідом підготовки домашніх завдань, розповіли, як вони долають труднощі.

Класний керівник повинен цікавитися дозуванням домашніх завдань, запобігати перевантаженню учнів, допомагати того, щоб вчителі детально інструктували їх, розповідали і показували, як виконувати домашні завдання з окремих предметів.

Важлива умова ефективності самостійної роботи учнів – систематична перевірка вчителем виконання домашніх завдань, об'єктивна оцінка їх результатів. Цьому сприяє систематична перевірка ведення учнями робочих зошитів, що допомагає посилити контроль за виконанням домашніх завдань.

Література

1. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посібник. – К.: Вид-во «Академія», 2000. – 544 с
2. Форми навчання в школі: Книга для вчителя / За ред. Ю.І.Мальованого. – К.: Освіта, 1992. – 160 с.

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК КОМПОНЕНТ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОГО СПЕЦІАЛІСТА

Тимоха С.С. (м. Полтава)

В інформаційному суспільстві знання стають безпосередньою продуктивною силою. Відповідно це потребує від суспільства в цілому, а також від окремої людини зокрема, вміння застосовувати знання, набуті впродовж життя, у власній практичній діяльності, знаходити вихід із різних складних ситуацій, передбачати наперед можливі наслідки власної діяльності. Тобто, студент у навчальному процесі повинен набути важливих компетенцій шляхом застосування знань. Тому головною умовою є розвиток критичного мислення студентів як компонента формування компетентного спеціаліста, який знаходитиме рішення у будь-яких професійних та життєвих ситуаціях.

Для випускників ВНЗ агрономічного профілю проблема компетентності постає досить нагальною. Це пов'язано зі вступом України у Світову організацію торгівлі, проведенням аграрної реформи та потребою в адаптації до світової економіки. Існуючі технології навчання не в повній мірі забезпечують умови для формування професійної компетентності спеціаліста, розвитку його творчого потенціалу, систематичної самостійної роботи щодо опанування студентами науковими знаннями. Сучасна освіта повинна відходити від типової для традиційної освіти схеми навчання „почув, запам'ятав, переказав” до схеми „пізнав шлях пошуку, осмислив, зрозумів, здатний оформити свою думку словами,